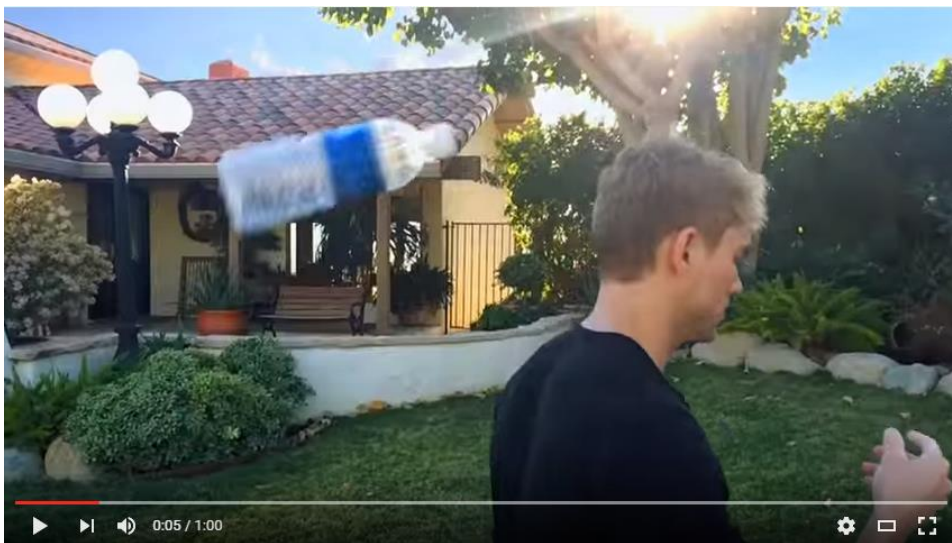

HÅLL SVERIGE RENTS EXEMPELSAMLING

Exempel från: Håll Sverige Rent och Anna-Sofia Preece (lärare)

Plast i fisken?

Det är viktigt att avfallet hamnar rätt. Alltså i soppåsen eller ännu hellre – till återvinning. Lär er mer tillsammans och tävla i sopsortering.

Gör så här

Börja med att klicka på länken nedan och se UNEPS:s film A Bottle's Odyssey (1min). Länk <https://www.youtube.com/watch?v=TsfEoeNY74>. Fundera tillsammans på:

- Vad som händer i filmen?
- Vad filmen har för budskap?

Prata om hur soporna ska sorteras och varför det är viktigt att saker hamnar rätt. Utgå gärna från frågorna:

- Varför är det viktigt att sopsortera?
- Varför kan inte allt slängas i hushållssoporna och eldas upp?
- Vad händer om ett batteri, en plastflaska eller en gammal dator hamnar i naturen?
- Vad kan hända om exempelvis nagellack eller medicin spolas ned i avloppet?
- Titta på avfallstrappan tillsammans. Vad betyder de olika stegen? (se elevblad 1)

I samarbete med:

Besök www.hsr.se/exempelsamling för fler inspirerande exempel!

Övning 1

1. Låt eleverna komma på olika typer av avfall och skriv upp dessa på tavlan. Utgå från elevernas vardag. Vad producerar de själva för avfall hemma?
2. Nu är det dags för eleverna att ta reda på var allt ska slängas eller hur det ska sorteras? Dela in eleverna i grupper och ringa in på tavlan vilket avfall som de olika grupperna ska ta reda på mer om.
3. Tipsa eleverna om webbsidan sopor.nu. På denna sida kan ni bland annat hitta en återvinningsguide. Länk: <http://sopor.nu/haer-aatervinner-du/>
4. Låt grupperna berätta för varandra vad de kommit fram till. Titta också på faktarutorna tillsammans (elevblad 2)

Övning 2 eller läxförhör

Läraren tar med 4 soppåsar med liknande innehåll, förslagsvis:

- Nagellack
- Gammal elektronik
- Batterier
- En gammal mjuk plastleksak
- En leksak med inbyggda batterier
- Förpackningar i olika material
- Porslin
- Klädesplagg
- Någon medicin (byt ut innehållet till något ofarligt eller använd tomma förpackningar som får symbolisera gammal medicin.)

Vad är mikroplast och var kommer den ifrån?

I havsmiljöer hittas ofta mikroplast. Det är mycket små bitar av plast, mindre än 5 millimeter. De kan vara avnötta från större skräpbitar, till exempel gamla förpackningar, däck, plastpåsar, fleece och liknande. Mikroplasten kan också vara små kulor som används som råvara i plastindustrin eller i en del kosmetika. Eftersom plast oftast bryts ned mycket långsamt så ansamlas mycket plast i haven. Det kan utgöra en risk för organismerna som lever i vattnet.

Sätt upp fyra lappar i klassrummet. På lapparna kan det stå: Återvinningsstation (gröna behållare på gatan), Återvinningscentral, Hushållssopor (soppåsen), och Övrigt (*Inte för detaljerat! Om t.ex. Apoteket är med kan det bli för uppenbart. Men här går det att anpassa efter elevernas ålder och efter kommun*).

Nu är det dags för tävlingsmomentet. Dela in klassen i 4 grupper och förklara att övningen går ut på att sortera soporna rätt men också att kunna motivera varför en sak ska till en viss plats. Sen kör ni. **Klara... färdiga... sortera!** Klassen samlas sedan vid varje skylt så att eleverna kan jämföra, motivera och diskutera sina val.

Avfallstrappan

Den här trappan visar hur avfallet hanteras. Bäst är det om vi kan hålla oss högre upp i trappan.

Frågor att fundera på:

1. Det översta steget handlar om att minska mängden avfall från början. Hur går det till? Hur kan det bli mindre avfall från första början?
2. Vad är det för skillnad på återanvändning och återvinning?
3. Vad händer på tredje trappsteget nerifrån?
4. Vad är deponering?
5. Varför är det viktigt att återanvända och återvinna när det går?
6. Hur tror ni att avfallshanteringen ser ut år 2050? Rita och skriv!

Bra att veta!

För att återvinningen av material ska kunna öka, så är det viktigt att inte farliga kemiska ämnen cirkulerar i kretsloppet. Det gäller alltså att sopsortera rätt! Det är också viktigt att det produceras material utan skadliga ämnen.

Faktarutor

Bra att veta om återvinning!

Återvinningsstationer (gröna behållare) på gatan är endast till för tidningar och förpackningar. Om vi stoppar fel saker i behållarna, t.ex. leksaker, kan det orsaka problem. Återvinningscentraler är bemannade stationer för bl.a. grovsopor, elektroniskt avfall, kyl och frys.

Vad ska jag göra med min gamla handbrandsläckare?

Brandsläckare räknas som farligt avfall och tas om hand på olika sätt av olika kommuner. Om ni ska slänga en brandsläckare är det därför viktigt att ni kontaktar er kommun och frågar vad som gäller just där. Handbrandsläckare kan innehålla miljöfarliga ämnen (t.ex. högfluorerade ämnen) som inte ska spridas i miljön i onödan.

Minska matsvinnet

Ju mindre mat vi kastar desto mindre växthusgaser släpps ut och mindre bekämpningsmedel sprids i miljön. Det matavfall som ändå uppstår kommer till nytta om det sorteras ut för biogasproduktion eller kompostering. Lär er mer här: www.smartmedmat.se www.slangintematen.se

Om miljögifter och plast i havet

Plast kan i sig innehålla miljö- och hälsofarliga ämnen men det är också så att miljögifter som redan finns i våra sjöar och hav kan binda till plastbitar.

När små plastbitar (mikroplast) äts av exempelvis djurplankton eller musslor, så hindras födointaget eftersom mikroplasten tar upp plats i tarmen. Dessutom kan organismerna få i sig en hel del miljögifter från omgivningen som fastnat på plasten.

Producentansvar

I Sverige finns ett producentansvar för åtta olika produktgrupper (batterier, bilar, däck, elektriska och elektroniska produkter (inklusive glödlampor), förpackningar, returpapper, läkemedel och radioaktiva produkter). Det innebär att producenterna är ansvariga för att för att samla in och ta omhand uttjänta produkter. Tanken är att det ska motivera producenterna att ta fram produkter som är mer resurssnåla, lättare att återvinna och inte innehåller miljöfarliga ämnen.

Men vi andra måste hjälpa till genom att sopsortera rätt. Har ni koll på detta?